

KÖZÉPHEGYVIDÉKI RÉGIÓINK

I. KÖZÉP-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ

három vármegye alkotja: Komárom-Esztergom, Fejér és Veszprém vármegye

1. A DUNÁNTÚLI-KÖZÉPHEGYSÉG

- a Zala folyótól a Dunakanyarig

árkokkal tagolt

a/ DNy – ÉK-i törésvonalak:

- Veszprém–Devecseri-árok (az Északi- és a Déli-Bakony között)
- Veszprém–Nagyvázsonyi-árok és a Káli-medence (a Déli-Bakony és a Balaton-felvidék között)

b/ harántirányú, ÉNy – DK-i törésvonalak:

- Móri-árok (Bakony és a Vértes között)
- Tata–Bicskei-árok (Vértes és a Gerecse között)

a középhegyvidék tagjai:

- Keszthelyi-hegység (dolomit és mészkő)
- Bakony (mészkő és dolomit)
- Vértes (dolomit és mészkő)
- Velencei-hegység (óidei, variszkuszi gránit)
- Gerecse (mészkő)
- Budai-hegység (dolomit, mészkő)
- Pilis (mészkő, dolomit)
- Visegrádi-hegység (andezit, andezittufa)

a Tapolcai-medence bazalt tanúhegyei (7):

- Badacsony
- Szent György-hegy
- Csobánc
- Gulács
- Szigliget hegyei
- Haláp
- Tóti-hegy

Borvidékek (6):

- Badacsonyi borvidék
- Balatonfelvidéki borvidék
- Balatonfüred–Csepel borvidék
- Balatonboglári borvidék
- Móri borvidék
- Etyek–Budai borvidék

Ásványkincsek:

barnakőszén, bauxit, mangánérc (de ezek már a múlté)

2. Fontosabb települések:

Ajka – kristályüvegek, alumíniumipar és hőerőmű

Tatabánya – egykori bányászváros, sikeres szerkezetváltás: Bridgestone gumibroncs, autóalkatrészgyártás, gyógyászati segédeszközök gyártása

Tata – Öreg-tó a várral és edzőtábor

Komárom – a Vág–Duna a Dunába torkollik

Lábatlan – papírgyár

Nyergesújfalú – műszálgyártás

Dorog – veszélyes hulladékok megsemmisítése

Esztergom – érseki székhely, Suzuki

Székesfehérvár – az ország egyik legsokoldalúbb ipari városa, püspöki székhely

Várpalota – alumíniumipar

Pét – nitrogén alapú műtrágyagyártás

Dunaújváros – Dunai Vasmű, papírgyártás, Hankook gumibroncs

Veszprém – a Bakony központja, Séd, vegyipari egyetem, érseki székhely

Herend – kézzel festett világhírű porcelán

Pápa – húskombinát

Balatonfüred – szénsavas források → gyógyfürdő

Tihany – bencés apátság

+ Balaton-felvidéki Nemzeti Park

II. ÉSZAK-MAGYARORSZÁG RÉGIÓ

három vármegye alkotja: Nógrád, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye

3. AZ ÉSZAKI-KÖZÉPHEGYSÉG

- a Visegrádi-hegységtől a Bodrog folyóig
- hazánk legváltozatosabb és legmagasabb nagytája.

a középhegyvidék tagjai:

- Börzsöny (andezit, andezittufa)Mészkö: Bükk és Aggteleki-karszt.
- Cserhát (Nyugat-Cserhát: üledékes kőzetek, Kelet-Cserhát: andezit, andezittufa)
- Mátra (andezit, andezittufa)
- Bükk (mészkö)
- Bükkalja (riolittufa)
- Aggteleki-karszt (mészkö)
- Cserhát (agyagos, homokos üledékek)
- Zempléni-hegység ((riolit, riolittufa)

+ Medves, Somoskői-várhegy, Salgó várhegy (bazalt)

Medencék:

Nógrádi-medence (Ipoly), Salgótarjáni-medence (Zagyva), Borsodi-medence (Sajó)

Ásványkincsek:

- barnakőszén – a bányákat bezárták.
- lignit – Mátraalja: Visonta, Bükkalja: Bükkábrány
- építőipari nyersanyagok: építőkövek, agyag, gipsz, perlit
- egyéb: kovaföld, kaolin, zeolit, bentonit, gipsz

[lásd: http://tozserpal.com/dugonics/emelt/00_Asvanykincsek.pdf]

Egyéb erőforrások:

- hideg és meleg források
- az erdők faállománya

Éghajlat:

- hazánkban a legalacsonyabb évi középhőmérséklet (Kékes: 6 °C)
- Zabar (Nógrád vármegye) – Magyarország leghidegebb települése
- hosszabb tél, rövidebb és hűvösebb nyár
- az évi közepes hóingás itt a legalacsonyabb
- a tenyészidőszak hőösszege kisebb
- bőséges csapadék

Vízrajz:

- sűrű vízhálózat
- vízjárásuk erősen ingadozó
- a mészkő hegységekben a felszín alatt!

Nagyobb folyók:

- ✓ Ipoly (Szob)
- ✓ Sajó (Tiszaújváros) (legszennyezettebb)
- ✓ Hernád (Sajóhidvég)
- ✓ Zagyva (Szolnok)
- ✓ Galga
- ✓ Tarna
- ✓ Eger

Természetes növénytakaró:

- legtöbb erdő az országban
- tölgy: déli, alacsonyabb részeken
- bükk: északi, magasabb területeken
- telepített fenyvesek

Borvidékek:

- Mátrai borvidék
- Egri borvidék
- Bükki borvidék
- Tokaji borvidék

4. Fontosabb települések:

Heves – dinnye

Hatvan – a vásárvonal egyik városa, a Zagyva partján, Bosch

Gyöngyös – a Mátra kapuja

Eger – érseki székhely, vár, agglomerálódó térség központja, Eger patak, bor

Sárospatak – a Bodrog partján, Rákóczi-vár, református kollégium

Sátoraljaújhely – a trianon határ kettévágta, piarista jelenlét

Visonta – lignit, hőerőmű

Ózd – a vaskohászat megszűnt → súlyos válsággal küzd

Salgótarján – síkűveg- és öblösűveggyártás, tűzhelyek

Balassagyarmat – Palóc Múzeum

Hollókő – palóc falu, világörökség

Berente – BorsodChem Rt. vegyipari termékek

Tiszaújváros – a Sajó torkolata mellett, Tiszai Finomító, Tiszai Vegyi Kombinát (ma Magyarország legnagyobb vegyipari komplexuma)

Miskolc – 4. legnépesebb város, agglomerációs központ, sokoldalú iparváros, egyetemi város, Diósgyőr, Lillafüred, Miskolctapolca

+ **Duna–Ipoly Nemzeti Park (1997)**

folyóvölgy + hegységek + síkság

Pál-völgyi-barlangrendszer (31 km)

+ **Bükk Nemzeti Park (1977)**

Bükk-fennsík, Szeleta-barlang, Szalajka-patak (mésztafagátak) és a Fátyol-vízesés

+ **Aggteleki Nemzeti Park (1985)**

Baradla-Domica-barlangrendszer (20+5 km)